

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПРОСТІР У СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Неофіційний переклад

Спільна декларація міністрів освіти Європи Болонья 19 червня 1999 року

Європейський процес, завдяки його особливим досягненням, впродовж останніх декількох років, стає дедалі відчутнішою і значимішою реальністю для Європейського Союзу та його громадян. Перспективи розширення разом з поглибленням відносин з іншими європейськими державами, надають цій реальності ще ширших вимірів. Водночас, ми є свідками щобільшого усвідомлення політиками та науковцями, а також громадськістю потреби у побудові більш всеохоплюючої та спрямованої у майбутнє Європи, зокрема, на основі використання і зміцнення її інтелектуального, культурного, соціального, наукового та технологічного потенціалу.

„Європа знань» є на сьогодні широко визнаним незамінним фактором соціального і людського розвитку, а також невід'ємною складовою зміцнення та інтелектуального збагачення європейських громадян, будучи спроможною надати їм необхідні знання для протистояння викликам нового тисячоліття разом з усвідомленням спільних цінностей та належності до єдиної соціальної і культурної сфери.

Загально визнаним є першочергове значення освіти та освітнього співробітництва для розвитку та зміцнення стабільних, мирних і демократичних суспільств, що особливо відчувається на прикладі ситуації на південному сході Європи.

У Сорбонській декларації від 25 травня 1998 року, в основу якої покладено саме такі міркування, наголошується на магістральній ролі університетів у розвитку європейського культурного виміру. У ній підкреслюється, що створення європейського простору у сфері вищої освіти є ключовим шляхом сприяння мобільності та працевлаштуванню громадян, а також розвитку континенту в цілому.

Група європейських держав прийняла запрошення взяти на себе зобов'язання щодо досягнення визначених у Декларації цілей, підписавши її чи висловивши принципову згоду. Спрямованість декількох реформ у сфері вищої освіти, які паралельно були розпочаті у Європі, засвідчили рішучість багатьох урядів діяти.

Зі свого боку, європейські вищі навчальні заклади взяли на себе завдання та головну роль у створенні європейського вищоосвітнього простору, у тому числі виходячи з основоположних принципів Болонської університетської хартії 1988 року. Надзвичайно важливим є те, щоб незалежність та автономія університетів забезпечували постійну адаптацію систем вищої освіти і наукових досліджень відповідно до нових потреб, вимог суспільства та розвитку наукових знань. Обраний курс пролягає у вірному напрямку і має значиму ціль. Досягнення більшої сумісності та порівняльності систем вищої освіти, втім, потребує постійної рушійної сили. Ми повинні підтримувати цей процес, сприяючи реалізації конкретних заходів, аби наші кроки на окресленому шляху приносили відчутні результати. У зустрічі, що відбулася 18 червня, взяли участь авторитетні фахівці та науковці з усіх представлених на ній держав. На ній було вироблено низку корисних порад щодо кроків, яких потрібно вжити.

Зокрема, нам слід зосередитися на вирішенні завдання збільшення міжнародної конкурентоспроможності європейської системи вищої освіти. Життєздатність та ефективність будь-якої цивілізації, вимірюється її культурним впливом на інші країни. Ми повинні забезпечити існування такої системи вищої освіти у Європі, яка була б привабливою для всього світу і відповідала б особливостям наших культурних та наукових традицій.

Підтверджуючи свою підтримку загальним принципам, викладеним у Сорбонській декларації, ми координуємо нашу політику з метою досягнення у найближчому часі, у кожному разі впродовж першої декади третього тисячоліття, таких цілей, які, на нашу думку, мають першочергове значення для створення європейського вищоосвітнього простору та поширення європейської системи вищої освіти у світі:

Затвердження загальноприйнятої та порівнянної системи вчених ступенів, у тому числі шляхом запровадження додатку до диплому, з метою сприяння працевлаштуванню європейських громадян та міжнародній конкурентоспроможності європейської системи вищої освіти.

Запровадження системи на основі двох ключових навчальних циклів: додипломного та післядипломного. Доступ до другого циклу навчання потребуватиме успішного завершення першого, який має тривати щонайменше три роки. Вчена ступінь, яка присвоюється по завершенні першого циклу, на європейському ринку праці сприйматиметься як відповідний рівень кваліфікації. Кінцевим результатом другого навчального циклу має бути вчена ступінь магістра та/чи кандидата наук як у багатьох європейських країнах.

Створення системи кредитів на зразок Європейської системи трансферу оцінок (ECTS), як відповідного засобу сприяння більшій мобільності студентів. Кредити можуть бути отриманими також у невищих навчальних закладах, включаючи постійне навчання, за умови їхнього визнання з боку відповідного університету-отримувача.

Сприяння мобільності через усунення перешкод на шляху ефективного використання права на вільне пересування з безпосередньою метою:

- забезпечення студентам доступу до навчальних можливостей, а також відповідних сервісів;
- забезпечення визнання та ревалоризації часу, який вчитель, дослідник чи член адміністративного персоналу провів у європейському навчальному закладі проводячи дослідження, викладаючи та виконуючи відповідну до свого фаху роботу, зі збереженням їхніх законних прав.
- сприяння європейському співробітництву щодо забезпечення якості освіти з метою вироблення порівняльних критеріїв та методологій;
- просування необхідних європейських стандартів у галузі вищої освіти, зокрема щодо розробки навчальних планів, співробітництва між освітніми закладами, мобільності схем та інтегрованих навчальних, дослідницьких та виховних програм.

Таким чином, ми беремо на себе зобов'язання досягнути окреслених вище цілей - в межах своєї компетенції та поважаючи відмінності у культурі, мові, національних освітніх системах, а також автономію університетів - з метою зміцнення європейської сфери вищої освіти. Задля цього ми проводитимемо політику міжурядового співробітництва із залученням європейських неурядових організацій, що функціонують у сфері вищої освіти. Ми сподіваємося на швидку та позитивну відповідь з боку університетів та їхній активний внесок в успішність наших зусиль.

З переконанням у тому, що становлення європейського простору у сфері вищої освіти потребує постійної підтримки, контролю і адаптації до еволюційних потреб ми вирішили провести ще одну зустріч про продовж наступних двох років з метою оцінки досягнутого та наших нових кроків.

Австрія	Бельгія, Французька спільнота
Бельгія, Фламандська спільнота	Болгарія
Чеська Республіка	Данія
Естонія	Фінляндія
Франція	Німеччина
Федеральна земля Шлезвиг-Гольштейн (Німеччина)	Греція
Угорщина	Ісландія
Ірландія	Італія
Латвія	Литва
Люксембург	Мальта
Нідерланди	Норвегія
Польща	Португалія
Румунія	Словацька Республіка
Словенія	Іспанія
Швеція	Швейцарська Конфедерація
Об'єднане Королівство Велика Британія	